

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore - Cod. Aug. perg. 13

[Reichenau ?], [13. Jh.]

Feria II - IIII [= Act. 11,4-13,5]. In octava ascensionis domini.

[urn:nbn:de:bsz:31-41548](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41548)

foris loquendo & aliis ministrabant.
Ipsē namq; sp̄c. corda eorum & scien-
tia ueritatis illustrauit. & ad docenda
que nosse culmine uirtutis erex̄.
Vnde recte apud esayam. sp̄c idem
fortitudinis & scientie nuncupat̄.
Est etenim sp̄c scientie: quia p̄p̄sum
que recte agere uel etiam cogitare
debeamus agnosceimus. Est & forti-
tudinis: quia etiam & p̄p̄sum ut
que bene nouimus opemur accipi-
mus. ne aduersitate aliqua. a bonis
que cepimus repellamur. Et uos
inquit testimonium phibeatis.
quia ab initio mecum estis: cum data
sp̄c gr̄a etiā hoc fiduciam disci-
puloꝝ uiuit. qd' ab initio erant cum
domino. **Tr. FR. II. T. I.**

INCIPIT H̄S petrus exponere illis
ordinem dixit. Ego etiam in ciuitate
ioppen orans. & uidi in excessu men-
tis uisionem. descendens uas quoddam
uelut linteum magnum. quatuor miti-
is iubmitta de celo. & uenit usq;
ad me. In quo intuens considerabam.
& uidi quadrupedia terre. & bestias.
& reptilia & uolatilia celi. Audui au-
tem uocem dicentem mihi. Surge pe-
tre. occide & manduca. Dixi autem
nequaquam dñe. quia comune & in
mundū nunquam introiit mos me-
um. Respondens autem uox secūdo
de celo. Que dñs mundauit. tu com-

mune ne dixeris.

11.

Hoc autem factum est p̄ter. &
recepta sunt sursum omnia in
celo. Et ecce confestim tres uiri astite-
runt in domo in qua etiam. missi a ce-
saria ad me. Dixit autem sp̄c mihi. ut
irem cum illis nihil hesitans. Venerunt
autem & sex fratres isti mecum. & ingres-
si sumus domum uiri. Narrauit autem
nobis. quomodo uidisset angelum
in domo sua stantem. & dicentem
sibi. Mente in ioppen. & accersi symo-
nem qui cognominatur petrus. &
qui loquitur tibi uerba in quibus sal-
uus eris tu. & uniuersa domus tua.
Cum autem cepissem loqui. decidit spi-
ritus sc̄s sup̄ eos. sicut & in nos initio.
Recordatus autem uerba dñi sicut
dicebat. iohannes autem baptizauit a
qua. uos autem baptizabimini sp̄u
sc̄o. Si ergo eandem gr̄am dedit illis
dñs sicut & nobis. qui credidimus in
dñm ihm xpm. ego quis eram qui pos-
sim phibere dñm. **III.**
us auditis. tacuerunt & glori-
ficauerunt dñm dicentes. Ergo & gen-
tibus dñs penitentiam ad uitam dedit.
Et illi quidem qui dispersi erant atri-
bulatione que facta fuerat sub ste-
phano. pambulauerunt usq; pheni-
cem. & cyprum. & antiochia. ne-
mini loquentes uerbu. nisi solum in
deis. Erant autem quidam ex eis uiri

cyprii & cyreni. Qui cum introissent
antiochiam. loquebantur & ad grecos
annuntiantes dñm ihm. & erat man
dñi cum eis. multusq; numerus cre
dentium conuersus est ad dominũ.
Puenit autē sermo ad aures ecclē que
erat ierosolimis sup istis. & miserunt
barnaban usq; ad antiochiam. Qui cū
uenisset & uidisset grām dī. gauisus
est. & hortabatur om̄s pposito cordis
pmanere in dño. quia erat uir bon̄
& plenus spiritu scō & fide. & appo
sita est turba multa in dño. Trauit.

P **FR̄A. III. LI.**
ROFECTUS EST
barnabas tharsim. ut que
reret paulum. Quem cum inuenis
set. pduxit antiochiã. Et annum
totum conuersati sunt in ecclia. &
docuerunt turbam multã. ita ut
cognominarentur primũ antiochie
discipuli xpiani. In his autem dieb;
sup uenerunt de ierosolimis pphete
antiochiam. Et surgens unus ex eis
nomine agabus. significabat p spm̄
famem magnã futurã in uniuerso or
be terrarũ. que facta ē sub claudio.

Discipuli autem qui 11.
erant antiochie. put quisq;
habebat pposuerunt in ministerio
mittere. habitantib; in iudea fr̄ib;
quod & hec fecerunt. mittentes ad
seniores pmanus barnabę & sauli.

Codem autē tempore misit herodes rex
manus. ut affligeret quosdã de ecclia.
Occidit autem iacobũ fratrẽ iohannis
gladio. Videns autē quia placeret iu
deis. apposuit apprehendere & petrum.
Erant autē dies ahimoz. Quem cū ap
prehendisset misit in carcerẽ. tradensq;
quatuor quaternionib; militũ custo
diendum. uolens post pascha pdu
cere eum populo. Et petrus quide
seruabat in carcere. fiebat autē oratio
sine intermissione ab ecclia ad dñm p eo.
Cum autē pducturus eum. **III.**
esset herodes. ipsa nocte erat
petrus dormiens inter duos milites
innetus duab; catenis. custodes quoq;
ante ostium custodiebant carcerem.
Et ecce angls dñi astitit. & lumen re
fulsit in habitaculo. percussitq; latere
petri. suscitauit eum dicens. Surge
uelociter. Et ceciderunt catenę de
manib; eius. Dixit autē angelus ad
eum. Precingere. & calceas te caligas
tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circũ
da tibi uestimentũ tuũ. & sequere
me. Et exiens sequebatur eum. &
nesciebat quia uerum est quod fie
bat pangl̄m. Estimabat autem se ui
sum uidere. Transeuntes autē p̄mam
& secundam custodiam. uenerũ ad por
tam ferreã que ducit in ciuitatem.
que ultro aperta est eis. Et exiunt
pcesserũ uicũ unũ. & continuo disces

fit angelus ab eo. **FR. III. LV.**

PETRUS AD SE REF
uersus dixit. Nunc scio ue
re quia misit dñs angelū suū. & eri
puit me de manu herodis. & de om
ni expectatione plebis iudeorū. Consi
deransq; uenit ad domū marie ma
tris iohannis qui cognominatus ē
marcus. ubi erant multi congrega
ti & orantes. Pulsante autē petro o
stium ianue. pcessit puella ad audi
endum. nomine rhode. Et ut cōgno
uit uocem petri. p̄ gaudio non ape
ruit ianuam. sed introcurrentis nun
tiavit stare petrum ante ianuā. At
illi dixerunt ad eam. Insanus. Illa af
firmabat sic habere. Illi autem dice
bant. Angelus eius est. **II.**

Petrus autē p̄seuerabat pulsas.
Cum autē aperuissent. uide
runt eum & obstupuerunt. Annu
ens autē eis manu ut tacerent. in
trauit & narrauit eis quom̄ dñs edv
xisset eum de carcere. Dixitq; Illu
nate iacobo & fratrib; hec. Et egres
sus abiit malū locum. Facta autē
die erat non parua turbatio inter
milites. quid nam de petro factum
essent. Herodes autē cū requisisset
eum & non inuenisset. inquisitione
facta de custodib; iussit eos duci.
Descendensq; a iudea in cesariā. ibi
commoratus est. Erat autē natus ty

rūs & sydoniūs. & illi unanimes uene
runt ad eum. Et p̄suaso blasto qui e
rat sup cubiculū regis postulabat pa
cem. eo quod alerentur regiones eorū

Sabeo. Ty autem. **III.**
Statuto die herodes uestitus
est ueste regia. sediq; p̄ tribunali &
concionabat̄ ad eos. Populus autem
acclamabat di uoces. & non homi
nis. Confestim autē p̄cussit eū an
gelus dñi. eo qđ non dedisset hono
rem dō. & consummat̄ est a uermib;
& expuauit. Verbum autē dñi cresce
bat. & multiplicabat̄. Barnabas autē
& saulus reuersi sunt ab ierosolymis.
& expleto omni ministerio. assūpto
iohannes qui cognominatus ē marcus.
Erant autē in ecclā que erat antiochie
pphete & doctores. in quib; barnabas
& symon qui uocabatur niger. & lu
cius cýrenensis & manaen. qui erat
herodis tetrarche collactaneus. &
saulus. Ministrantib; autem illis dño
& ieiunantib; dixit sp̄s sc̄s. Segrega
tē mihi barnaban & saulum. in opus
quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes
& orantes imponentesq; eis manus.
& dimiserunt eos. Et ipsi quidē missi
asp̄u sc̄o abierunt seleuciam. & inde
nauigauerunt cýprum. Et cum ue
nissent salmina. p̄dicabant uerbū
dñi in s̄nagogis iudeorū. **IN OCT
ASCENSIONIS Dñi.**

LOQUITUR DE H A C S O L

Lempnitate psalmista dicens: Ascendit dñs in iubilatione: & dñs in uoce tube. Ascendit quippe in iubilatione: quia letantibus de subleuationis eius gloria discipulis. celum petiit. Ascendit & in uoce tube: quia preconantibus angelis reditum eius ad iudicandos uiuos ac mortuos. sede celestis regni adiit. Qualiter autem dñs ascenderit. qui semp ubiq; p̄sens de loco ad locum mutabilis non est. idem alibi testatur dicens. Qui ponit nubem ascensum suū. quiambu-

Nlat sup pennas uentoz. **II.** Nubem dicit substantiam humane fragilitatis. qua se sol iustitie ut ab hominibus ferri posset induit. Unde esayas dicit. Ecce dñs ascendet super nubem leuem. & ingredietur egyptum. & commouebunt simulachra egypti. a facie eius. Sup nubem quippe leuem dñs ascendet. ut ingressus egyptum eius simulachra subuerteret. quia uerbum caro factum est & habitauit in nobis. quia immune ab omni sorde iniquitatis corpus assumpsit. in quo mundum ingrediens. idolatrie ritum destrueret. nigrisq; ac tenebrosis gentiliū cordibus uerū diuinitatis lumē

Paperiret. **III.**
Per hanc nature humane mi-

bem de loco ad locum uenire. qui loco non clauditur. in hac uisione. flagella. & mortem quoq; uoluit pati. qui impassibilis semp in diuinitate p̄manet. Per hanc resurrectionis uirtute coronatā ascendit in celū. qui potentia diuinitatis celū implet & terram. Et tunc sup pennas uentoz euerit. cum assumptā de terris. non solum sup uniuersa aeris huius spatia. sed etiam sup omnē etheris altitudinē sustollens. in maiestatis

Dexterae dextera collocavit. **III.**
De hac assumptę humanitatis gloria etiam amos ait. Qui edificat in celū ascensionem suā. & p̄missionem suā sup terram fundat. In celum quippe ascensionem suā edificauit. qui humanam sibi carnem & animā in qua celum subire posset. ipse creauit. P̄missionē uero suam sup terram fundauit. quia misso de sup spiritu. om̄s terrarum fines. grā sue fidei. ut p̄miserat impleuit. Cuius grām p̄missionis psalmista. & uenturam in spū p̄uidens. cęciū uenire desiderans ait. Exaltate sup celos dñs. & sup omnē terram glā tua. Vbi apte significat. quia prius qm̄ redemptor n̄r. assumpta mortali carne. mortis regnum diuineret. notus tantū erat iniudea dñs. nisi magnū nom̄ eius. At ubi resurgens

amortuus: celi alta d's homo penetra
uit: toto iam trarum orbe: nominis
eius gloria p'dicatur & creditur: **v.**

Nee uerbis solumm **v.**
phetie: uerum etiam gestus:
eiusde: d'nicę ascensionis p'dicaue
re: mysteriũ. Nam & septimus aba
dam enoch translatus de mundo:
& helyas in celum subleuatus aerũ:
ascensuro sup omnes celos d'no te
stimoniũ pbuerunt. Quidem
enoch in eo quod septimus abadam
p'genitus est figurauit d'nm: non
consueto nature: mortalis ordine:
sed sp'e se'i potentia concipiendum
& nasceturũ: sp'e se'i gratiã omnem
que septiformis a'pp'ha describit:
in eo singulariter req'eturam: ipsum

In sp'u sc'o baptizaturũ: & eiusdem
sp'e dona: credentib; eẽ daturum.
neo autem quod trecentis **vi.**
sexaginta quinq; p'isquam transf
ferretur apud homines uixit: qui
est numerus dierũ anni solaris: et
futura in carne conuersatione desi
gnauit: qui ascensurus in celũ: uni
cam se mundi luce: eẽ monstrauit:
ego sum inq'ens lux mundi: qui se
quitur me n̄ ambulabit in teneb's:
sed habebit lumẽ uite. Unde & ap
pheta sol iustitię uocatur: quia
ipse nimirũ cunctas mundi par
tes: a' solis ortu usq; ad occasum ab

aquilone usq; ad meridiem: gratia fidei
& ueritatis illustrare dignatus e. At
uero helyas habundantiore: miraculo
figuram hui' d'nicę festiuitatis pu
lit. Cum enim instaret tempus quo
tolleret' de mundo: uenit ad iorda
nem cũ discipulo - helyseo: & in
uoluto pallio suo percussit aquas: q'
diuise sunt & transierunt ambo p'

Diccum. Tu **vii.**
oret dilectio urã fr̄s mei:
quam ordinate: figura coneinat ue
ritati. Venit helyas ad iordanem pal
lio suo percussit aquas ac diuisit: ue
nit d'ns ad fluiuiũ mortis: quo gens
humanũ mergi consueuerat: & exu
ens se: ad tempus: habitu carnis: que
assumpserat mortẽ moriendo percus
sit: ac uite: nobis iter resurgendo
patefecit. Transiit autẽ helyas diui
so anime: p' siccum transiit & helyse
us: quia resurgens a' mortuis salua
tor: fidelib; quoq; suis: spem resur
gendi tribuit. Transito iordane:
helyas dedit optionem helyseo: po
stulandi que uellet: & d'ns impleta
resurrectionis: plenius discipuloꝝ
sensib; inseruit quod & antea p'mi
sit: quia quod eũq; petieritis in no
mine meo hoc faciam. **viii.**

Sermo cinantib; helya & hely
seo: subito currus & equi ig
nei rapuerunt helyam: quasi usq;

in celū. & dñs cum aplis colloquens. subito uidentib; illis eleuatus est in celum. & si non angelico fultus auxilio. angelico tam comitatus obsequio. uereq; est assumptus in celū. angelis quoq; id ipsum attestantib; qui illis dixerunt. hic ihc qui assumptus est a uobis in celum. Subleuatus ad celum helyas dimisit helyseo palliū quo erat indutus. ascende. n̄ in celum dñs. sacramenta humanitatis assumptę. discipulis immo omni ecclē. quib; sanctificaret. & in uirtute dilectionis calefieret. reliquit. Assumens helyseus palliū helye. percussit eo aquas iordanis. & ubi inuocauit dñm helye. diuise sunt aque. & transit. assumpserunt apli. assumpsit instituta p̄ eos omnis ecclā. sacramenta sui redemptoris. quib; spiritaliter erudita. abluta. & consecrata. ipsa quoq; inuocato nomine dī patris. impetum mortis sup̄are. eiusq; obstaculo contempto. ad uitā didicit transire sempiternam. Tu autem.

S E C O N D A L V C A O. IX.

I n illo temp̄. Dixit dñs ihc discip̄. s. Ego mittam p̄missum patris mei in uos. Vos autē sedete in uirtute. quo ad usq; induamini uirtute exalto. Cū dixit autē eos foras in bethaniā. & eleuatus manib; suis benedixit eos. Et factum ē dum

benediceret eis. recessit ab eis & ferebatur in celum. Et ipsi adorantes. regressi sunt in ierlm cū gaudio magno. Et erant semp̄ in templo laudantes & benedicentes deum.

Omelia venerab̄ Bedę p̄bri. De eadem lectione.;

G O M I T T A M P O S S I M P A T R I S M E I I N U O S.

Emissum patris. gratiā dicit. spē sēi. de quo & in euangelio iohannis. multa illis ante passionem suam locutus est. ex quib; ē illud. Cum autē uenerit paraclytus quem ego mittam uobis a patre. sp̄m ueritatis qui a patre p̄cedit. ille testimoniuū p̄hibebit de me. & uos testimoniuū p̄hibebitis. Et in actib; eorū p̄cepit eis ab ierosolimis ne discederent. sed expectarent p̄missionem patris. quam audistis inquit p̄ os meū. quia & iohannes quidem baptizauit aq̄. uos autē baptizabimini sp̄u sc̄o. De cui p̄missi expectatione hic quoq; subinfertur cum dicitur. Vos autē sedete in uirtute. quo ad usq; induamini uirtute exalto.

Virtutem eis exalto. sup̄ uenturam pollicetur. quia quamuis & antea sp̄m sc̄m habuerunt. plenius tamen hunc. illo ad celos ascendente p̄cepit.